

C A R O L U S H O L B Ö C K

Professor Juris Canonici, advocatus Sacrae Romanae Rotae

TRACTATUS DE JURISPRUDENTIA
SACRAE ROMANAЕ ROTAE

juxta decisiones
quas hoc sacrum tribunal edidit ab anno 1909
usque ad annum 1946 et publicavit
in voluminibus I—XXXVIII.

M C M L V I I
G R A E T I A E · V I N D O B O N A E · C O L O N I A E
I N O F F I C I N A L I B R A R I A „S T Y R I A“

INDEX

Praefatio	5
Abbreviations	7

DE NORMIS GENERALIBUS

De relatione CJC ad Ecclesiam Orientalem	9	De supplendis normis in CJC defientibus	12
De concordatis	9	De aequitate canonica	12
De juribus quaesitis	9	De momento constantis jurisprudentiae	13
De relatione CJC ad jus scriptum praecedens	10	De momento communis sententiae documentorum	13
De jure naturali	10	De consuetudine	13
De interpretatione authentica juris Tridentini	10	De rescriptis	15
De legum interpretatione	12	De privilegiis	16

DE PERSONIS

DE PERSONIS IN GENERE

De emancipatione	18	De relatione fidelium ad Ordinarium et parochum	22
De loco originis	19	De personis moralibus	22
De domicilio	19	De actibus personae ecclesiasticae	24
De quasi-domicilio	21	De praecedentia in genere	24
De effectibus domicilii et quasi-domicilii	22		

DE CLERICIS IN GENERE

De privilegio fori	24	De renuntiatione sub reservatione pensionis facta	27
De studiis clericorum in Universitatibus	25	De privatione officii amovibilis	27
De concubinatu praesumpto	25	De actu delegationis	27
De decore clericali	25	De intentione in clero ordinando necessaria	27
De mercatura clericis prohibita	26		
De idoneitate ad officia ecclesiastica	26		

DE CLERICIS IN SPECIE

De finibus paroecialibus	28	De vicario foraneo	33
De competentia SCSO	30	De concursu ante collationem paroeciae peragendo	33
De amotione vicarii generalis	30	De juribus paroecialibus	33
De mutatione capituli collegialis	30	De vicariis cooperatoribus	34
De optione in capitulis	30	De amotione vicariorum paroecialium	34
De canonicis ad honorem	31	De ecclesiarum rectoribus	34
De ecclesia paroeciali collegata	31		

DE RELIGIOSIS

De erectione domus religiosae	35	De translatione religiosorum	38
De oecono ^m o religionis	35	De jurisdictione Episcopi in parochos religiosos	39
De capacitate religiosorum possidendi bona temporalia	36	De dimissione ex societatibus fidelium sine votis in communi viventium	39
De administratione ordinaria bonorum religiosorum et de collocatione pecuniae	37	De actibus piarum associationum	40
De responsabilitate personae moralis religiosae ob obligationes a religiosis contractas	37	De praecedentia inter confraternitates	40
		De functionibus sacris confraternitatum	40

DE SACRAMENTIS

De litteris commendatitiis „Celebret“	41
De ministro poenitentiae	41

DE MATRIMONIO

De conceptu matrimonii	41
De hermaphroditismo	41
De fine matrimonii	42
De favore matrimonii	42
 De notione dispensationis super impedimento matrimoniali	45
De causis dispensandi	46
De ordinariorum potestate dispensandi	48
De probatione dispensationis	50
De executione seu fulminatione scripti dispensationis	51
De debitibus cautionibus praestandis	51
De impedimento impotentiae	54
De notione copulae perfectae	54
De actione hominis et actione naturae in generatione	56
De jure ad copulam	57
De normis quoad potentiam	58
De potentia viri in genere	61
De semine virili	62
De defectibus testiculorum	67
De defectibus canalium semen deferentium	68
De defectibus membra virilis	70
De potentia functionali	71
De potentia mulieris	74
De vagina mulieris	74
De vagina occlusa	75
De seminatione ad ostium vaginae	78
De potentia penetrandi hymenem	79
De muliere excisa	80
De vaginismo et potentia functionali mulieris	86
De difficultatibus probandi potentiam	87
De impedimento ligaminis	88
De impedimento raptus	90
De impedimento criminis	91
De impedimento consanguinitatis	95
De impedimento affinitatis illicitae	96
De impedimento publicae honestatis	97
De consensu matrimoniali	98
De conceptu et necessitate consensus matrimonialis	98
De actu humano consensum matrimonialem constitutente	99
De terminis, quibus jurisprudentia de mentis defectibus loquitur	101
De discretione rationis matrimonio proportionata	102
De perfecte insanientibus	105
De imperfecte insanientibus	106
De lucidis intervallis	107
De actuali defectu usus rationis	108
De quibusdam mentis infirmitatibus	110
De quibusdam probandi amentiam difficitatibus	112
De quibusdam indiciis amentiae	113
De actuali privatione usus rationis	113
De libertate voluntatis matrimonium contrahentis	115
 De personis legibus matrimonialibus ecclesiasticis obstrictis	43
De sponsaliis	44
De obligationibus ex copula carnali ortis	45
 De immoralitate constitutionale	116
De scientia ad matrimonium ineundum requisita	117
De errore in persona	120
De simplici errore circa bona matrimonii	122
De possibilitate validi consensus matrimonialis non obstante scientia aut opinione nullitatis matrimonii	123
De simulatione consensus	124
De praesumptione validi consensus in celebrando matrimonio manifestati	124
De consensu praestito in matrimonio civili	125
De simulatione totali	126
De simulatione partiali	129
De bono prolis	131
De bono fidei	132
De bono sacramenti	133
De voluntate faciendi civile divorium	134
De exclusione dignitatis sacramentalis matrimonii	137
De positivo voluntatis actu	137
De intentione virtuali	138
De intentione habituali	139
De intentione interpretativa	139
De simplici errore circa indissolubilitatem matrimonii	139
De intentione non adimplendi obligaciones matrimoniales	140
De intentione non utendi jure conjugali seu servandi castitatem	142
De manifestatione simulationis	143
De probatione simulationis in genere	147
De confessione simulantis	149
De conscientia defectus consensus	151
De causa simulationis	152
De metu qua causa simulationis	154
De causis contrahendi in relatione ad causam simulandi	155
De conjecturis simulationem probantibus	156
De praesumptionibus quoad exclusionem boni proli	157
De praesumptionibus quoad bonum fidei	159
De praesumptionibus quoad bonum sacramenti	160
De quibusdam difficultatibus probandi consensus simulationem	162
De vi physica	162
De notione vis moralis et metus	163
De ratione legis matrimonium ex metu initum dirimentis	164
De causa libera metus	165
De metu juste incusso	166
De metu injuste incusso	167
De gravitate metus	168
De minis suicidii	170

De metu uti causa matrimonii	171
De metus perdurazione	173
De notione metus reverentialis	174
De jure parentum quoad matrimonia filiorum	176
De jure parentum quoad matrimonium filiae defloratae	178
De oboedientia reverentiali	178
De metu reverentiali qualificato	179
De objecto specifico metus reverentialis	181
De causis metus reverentialis in genere	182
De precibus importunis	184
De imperio absoluto	185
De indeole metum patientis	186
De indeole metum incutientis	187
De metus probatione in genere	188
De depositione judiciali personae metum passae	190
De testibus metus	191
De quibusdam indicis metum probantibus	192
De difficultatibus metus probandi	193
De consensus manifestatione	195
De mandato procuratoris	196
De notione conditionis	197
De qualitatibus in compare requisitis	199
De distinctione conditionis ab errore qualitatis	201
De distinctione conditionis matrimonii a conditione sponsalium	201
De dubio quoad praerequisitum uti causa adponendi conditionem	203
De distinctione conditionis a causa et demonstratione	205
De distinctione conditionis a modo seu ab onore	206
De appositione conditionis	207
De perdurazione conditionis appositae .	208
De conscientia efficaciae dirimentis conditionis	209
De effectu conditionis appositae	210
De conditionibus potestativis	212

De verbis adhibitis	216
De aestimando objecto conditionis	216
De circumstantiis considerantibus	217

De conditione „si proles generationem evitabis“	219
De conditione „si proles ex matrimonio nascetur“	221
De conditione „si mulier apta sit ad generationem“	222
De conditione „si consentis in cohabitationem maritalem“	222

De jure Tridentino	224
De parocho proprio (territoriali) jure Tridentino competenti	226
De decreto „Ne temere“	226
De parochis personalibus	227
De natura assistentiae matrimonialis	228
De munere sacerdotis assistentis	228
De munere testium	229
De natura delegationis	230
De delegatione determinato sacerdoti ad determinatum matrimonium danda	232
De acceptatione delegationis	233
De subdelegatione	235
De probacione delegationis	235
De potestate assistendi matrimoniis, quam supplet Ecclesia	237
De forma extraordinaria celebrationis matrimonii	238

De convalidatione simplici matrimonii a) invalidi ob impedimentum dirimens .	259
---	-----

De quibusdam difficultatibus probandi conditionem	218
---	-----

De conditione „si consentis, quod numquam cohabitamus“	222
De conditione „si vere praegnans es“ .	222
De conditione „si virgo es“	222
De conditione „si fidem catholicam amplecteris“	223
De conditione „si cautiones ab Ecclesia requisitas praestas“	223

De obligatione servandi formam canoncam	240
De matrimonio solo ritu civili contracto	242
De paternitate prolis	246
De solutione vinculi matrimonii rati et non consummati	247
De inconsummatione matrimonii	249
De probacione inconsummationis in genere	250
De argumento morali	251
De causis dispensandi super matrimonio rato tantum	252
De principiis quoad separationem thori et mensae	253
De divortio semipleno perpetuo	254
De separatione temporanea	256

b) invalidi ob defectum consensus . . .	260
---	-----

DE LOCIS ET TEMPORIBUS SACRIS

DE ECCLESIIS

De ecclesiarum personalitate	262
De jure ecclesiae ad sacras functiones .	262
De administratione bonorum ecclesiae cathedralis	262

De oblationibus in ecclesiis factis	263	De electione ecclesiae funerariae	264
De profanitione ecclesiae	263	De jure parochi sepulturam peragendi	264
De sepultura ecclesiastica	263		

DE CULTU DIVINO

De sacris processionibus	266
------------------------------------	-----

DE MAGISTERIO ECCLESIASTICO

De munere magistrorum in seminariis majoribus	266	De jure Ecclesiae condendi scholas	267
		De praevia librorum censura	267

DE BENEFICIIS ALIISQUE INSTITUTIS ECCLESIASTICIS NON COLLEGIALIBUS

De dote beneficii	267	De paroeciarum dismembratione	268
De distinctione beneficiorum inamovibili- lum et amovibilium	267	De pensione ecclesiastica	271
De cappellaniis laicalibus	268	De collatione beneficiorum sine diminu- tione	272
De unione beneficiorum minus principali	268	De missione in possessionem beneficii . .	272

DE JURE PATRONATUS

De notione juris patronatus	272	De modis acquirendi jus patronatus deri- vatis	275
De divisione juris patronatus	273	De probatione juris patronatus	276
De modis acquirendi jus patronatus	274	De jure praesentandi	277
originariis		De quibusdam institutis ecclesiasticis .	278

DE BONIS ECCLESIAE TEMPORALIBUS

De jure Ecclesiae acquirendi ac retinendi bona temporalia	279	De fideicomisso	286
De decimis paroecialibus	280	De potestate Apostolicae Sedis mutandi pias voluntates	287
De praescriptione	280	De administratione bonorum ecclesiasti- corum	287
De piis fidelium voluntatibus	281	De contractibus in genere	288
De ultimis voluntatibus	283	De obligatione ex contractu orta	289
De Ordinariorum potestate quoad pias voluntates	286	De alienatione bonorum ecclesiasticorum	289

DE QUIBUSDAM CONTRACTIBUS IN SPECIE

De donatione	292	De solutione debiti post diminutum pe- cuniae valorem	294
De hypotheca et oppignoratione	293	De locatione	296
De deposito	293	De emphyteusi	297
De contractu societatis	294	De piis fundationibus	297
De solutione et restitutione	294		

D E P R O C E S S I B U S

De causis mixti fori	299	De exceptione incompetentiae	304
De foro Apostolico	299	De exceptione suspicionis	305
De competentia tribunalis ratione connexionis	299	De facultate judicis supplendi probations	306
De tribunali collegiali in causis matrimonialibus	300	De cautione judiciali	306
De competentia in controversiis reli- giosorum	300	De epistolis anonymis	307
De judice actorum instructore	300	De curatore pro demente constituto .	307
De declaratione coram notario facta .	300	De parocho, in quantum habet personam standi in judicio	307
De munere defensoris vinculi	301	De advoco rei	307
De nullitate actorum	301	De procuratoris substituto	308
De munere promotoris justitiae in pro- cessu de nullitate matrimonii	301	De gravi advocatorum responsabilitate in causis matrimonialibus	308
De competentia SRR quoad decreta via administrativa lata	302	De exemptione litis	309
		De actione reconventionali in petitorio admittenda	309
		De sequestratione	309

De nullitate actus ob vitiosam versionem	310
De confirmatione a Romano Pontifice instrumentis adjecta	311
De actione rescissoria ob dolum	311
De actione reconventionali	311
De actione possessoria	311
De actione spolii	312
De praescriptione actionis criminalis	313
De rejectione libelli accusantis matri- monii nullitatem	314
De citatione	314
De litis pendientia	314
De objecto litis	315
De possessore rei litigiosae lite contestata	315
De peremptione instantiae	315
De renuntiatione instantiae	315
De onere probandi	316
De effectu confessionis judicialis	316
De confessione extrajudiciali	318
De idoneitate ad testimonium ferendum	318
De testibus impuberibus	319
De quibusdam, qui uti suspecti a testimonio ferendo repelluntur	319
De quibusdam, qui uti incapaces repelluntur a testimonio ferendo	319
De jure judicis refrenandi testim numerum	320
De testimonio ferendo de re sub secreto cognita	320
De munere testis	320
De interrogationibus testimium	321
De scripta depositionum redactione	322
De adjectionibus examine absoluto factis	322
De examine testis jam excussi	322
De testimonialis aestimandis	324
De vi probativa testimoniorum	328
De peritia ethnologica	330
De peritia scripturarum	330
De discrepancia inter peritiis	331
De valore juridico peritiarum	331
De documentis publicis eorumque vi probandi	332
De documentis privatis eorumque vi probandi	336
De praesumptionibus	337
De causis incidentibus in genere	338
De contumacia	339
De attentatis lite pendente	341
De prohibitione probationum secretarum	342
De certitudine morali ad sententiam ferendam requisita	342
De praesentia defensoris vinculi in sessione finali	344
De judge, ad quem appellatio imponitur	344
De substantia appellacionis	344
De appellazione a sententia interlocu- toria	344
De appellazione a sententia in causa expeditissime definienda	346
De fatalibus appellacionis	346
De modo appellandi	346
De prosecutione appellacionis	347
De dubio solvendo in gradu appellacionis	348
De nullitate sententiae	348
De re judicata	351
De causis quae numquam transeunt in rem judicatam	352
De restitutione in integrum	353
De expensis judicialibus	355
De gratuito patrocinio	356
De execuzione sententiae a judice saeculari latae	356
De transactione	356
De compromisso in arbitros	357
De actione criminali	358
De probatione suppletiva in judicio criminali admittenda	359
De monitionibus opportunis quoad pro- cessus de nullitate matrimonii	360
De competentia tribunalis ratione domicili partis conventae	360
De causis diu post celebrationem matri- monii introductis	361
De habilitate conjugum ad accusandam nullitatem matrimonii	361
De inhabilitate conjugum accusandi matrimonii nullitatem	362
De jure promotoris justitiae accusandi matrimonium in impedimentis natura sua publicis	368
De jure promotoris justitiae accusandi in impedimentis natura sua non publicis	369
De accusatione matrimonii post mortem alterutrius conjugis	373
De testibus consanguineis in causis matrimonialibus admittendis	374
De testibus septimae manus	374
De peritiis in causis nullitatis ex capite impotentiae vel inconsummationis conficiendis	374
De inspectione corporali ad inconsu- mationem probandam	376
De testibus peritis	376
De numero peritorum	376
De peritis testibusque peritis in causis defectus consensus ob amentiam	377
De jure novas adducendi probationes	378
De animadversionibus a defensore vinculi faciendis	379
De appellatione a prima sententia facienda	379
De jure defensoris vinculi appellandi a secunda sententia affirmativa	379
De retractatione causae matrimonialis post duplicem sententiam conformem	380
De appellazione in casu excepto	380

DE DELICTIS ET POENIS

De notione delicti	381
De imputabilitate delicti	381
De actione civili ex delicto orta	382
Index	390
De injuria mutua	386
De laesione famae ac honoris	386
Index rerum alphabeticus	395

INDEX RERUM ALPHABETICUS

Numeri indicant paginas

A

accusatio matrimonii post mortem alterutrius conjugis 373 s
acta civilia 336
actio civilis ex delicto orta 382—385
actio criminalis 358 s, ejus praescriptio 313 s
actio hominis in generatione 56
actio possessoria 311
actio reconventionalis 309, 311
actio rescissoria ob dolum 311
actio spolii 312 s
actus humanus qui consensum matrimonialem constituit 98 s
actus positivus voluntatis 137 s
actus posthypnotici 114
actus per se aptus ad prolis generationem 54
administratio ordinaria bonorum religiosorum 37
adulterium 91s, causa unica divortii semipleni perpetui 255 s
advocatus rei 307 s
advocatus, responsabilitas 308 s
advocatus in foro civili testis idoneus est 318
advocatus testis incapax 318
affinitas illicita 96
alienatio bonorum religiosorum 37, ecclesiasticorum 289 ss
alimenta uxori derelictae praestanda 254
appellatio, a prima sententia facienda 379, in casu excepto 380
amens, domicilium 20
amentia 101, matrimonium dirimit 105, difficultates eam probandi 112, indicia 113, periti et testes periti in causis defectus consensus ob amentiam 377 s
amor, ejus defectus est indicium simulationis 162
amotio vicarii generalis 30
anaphrodisia 62, 72
animadversiones defensoris vinculi 379
aphrodisia 62, 72
apostasia, causa separationis temporaneae 257
appellatio, ejus fatalia 346, modus 346 s, prosecutio 347 s, a sententia interlocutoria 344 s, a sententia in causa expeditissime definienda 346, ejus substantia 344
argumentum morale pro inconsummatione matrimonii 251 s
aspermia 66

assistentia matrimonialis, munus sacerdotis assistentis 228 s, ejus natura 228
associatio pia, ejus actus 40
asthenospermia 66
atrophia testiculorum 67 s
attentata lite pendente 341
authenticitas 333
aversatio metum passi argumentum est metus incussi 188
azoospermia 65

B

beneficia, sine diminutione conferenda sunt 272, inamovibilia et amovibilia 267, missio in eorum possessionem 272, eorum unio minus principalis 268
bona ecclesiastica, eorum administratio 287, alienatio 289
bona religiosa, eorum administratio 36, alienatio 37
bona temporalia, jus Ecclesiae ea acquirendi ac retinendi 279
blenorragia 65, 69
bonum fidei, ejus exclusio 132 s, praesumptiones 159 s
bonum prolis, ejus exclusio 131 s, praesumptiones 157 s
bonum sacramenti, ejus exclusio 133 s, presumptiones 160 s

C

calumnia 387
canales semen deferentes 68 ss
canonici ad honorem 31
canonici, approbatione indigent ad audiendas confessiones 41
capacitas religiosorum possidendi bona temporalia 36
capitulum collegiale, ejus mutatio 30
cappellania laicalis 268
causa pia 282
causae contrahendi matrimonium in relatione ad causam simulandi 155 s
causae dispensandi super matrimonio rato tantum 252 s, super impedimentis matrimonialibus 46 ss
causae matrimoniales diu post nuptias inductae 361
causae indicentes in genere 338 s
causae mixti fori 299

- causae quae numquam transeunt in rem
 judicatam 352 s
 cautelae seu cautions a sponsis mixtae
 religionis praestandae 51 ss
 cautio judicialis 306
 celebret 41
 censura praevia librorum 267
 certitudo moralis 342
 citatio 314, in gradu appellationis 350
 clausula „cum jam omnia parata sunt ad
 nuptias“ 49
 collusio inter partes 323
 collocatio pecuniae 87
 commoratio ad decennium protracta 19
 competentia, in causis religiosorum 300,
 tribunalis ratione connexionis 299 s, SRR
 quoad decreta via administrativa lata
 302 ss, tribunalis ratione domicilii partis
 conventae 360 s
 compromissum in arbitros 357 s
 concubinatus, praesumptus clerici 25, publi-
 cus vel notorius secumfert impedimentum
 publicae honestatis 97
 concursus ante collationem paroeciae pera-
 gendus 33
 conditio, notio 197 s, adpositio 207 s, qui
 eam adponit, ejus efficacie dirimentis
 conscious est 209, apposita perdurat, donec
 revocatur 208 s, ejus effectus 210 s, differt
 a causa et a demonstratione 205 s, a modo
 seu ab onere 206 s, ab errore qualitatis
 201, a praerequisito matrimonii 201 s,
 causa eam adponendi est dubium quoad
 praerequisitum 203 s, ad eam dignoscen-
 dam verba adhibita inspicienda 216, ob-
 jectum aestimandum 216 s et circumstan-
 tiae considerandae sunt 217, ejus probatio
 218 s, licita de futuro 211, potestativa
 212 s, de praeterito vel de praesenti 211 s,
 turpis contra substantiam matrimonii
 210 s, turpis de futuro non contra matri-
 monii substantiam 210, conditiones pecu-
 liares: si cautions adimples 53, si prolis
 generationem evitabis 219 s, si proles ex
 matrimonio nascetur 221 s, si mulier apta
 sit ad generationem 222, si consentis in
 cohabitationem maritalem 222, si consentis
 quod numquam cohabitabimus 222, si
 vere praegnans es 222, si virgo es 222 s,
 si fidem catholicam amplectaris 223, si
 cautions praestas ab Ecclesia requisitas
 223 s
 confessio extrajudicialis 150 s, 318, judi-
 cialis, effectus 316 s
 confessio simulantis 149 s
 confirmatio a RP instrumentis adjecta 311
 confraternitates, praecedentia 40, functiones
 sacrae 40
 connexio causarum 299 s
 consanguinitas 95
 consensus matrimonialis, ejus notio et ne-
 cessitas 98 s, ejus manifestatio 195 s, simu-
- latio 124 ss, in actu civili praestitus 125 s
 consuetudo centenaria confundenda non est
 cum jure quaesito 32 s
 contractus in genere 288
 contractus societatis 294
 controversiae religiosorum, competentia 300
 contumacia 339 ss, illegitime declarata sen-
 tentiam irritam facit 349
 convalidatio matrimonii invalidi: ob impedi-
 mentum dirimens 259 s, ob defectum
 consensus 260 s
 copula carnalis, obligatio ex ea orta 45
 copula perfecta, notio 54 ss, „per se“ apta
 ad prolis generationem 80
 crimen, impedimentum 91
 cryptorchismus 61, 68
 culpa juridica 382
 curator pro demente 307

D

- data documenti 333
 decimae paroeciales 280
 declarationes coram notario factae 332,
 coram notario civili factae 333
 decus clericale 25 s
 defectus consensus, ejus conscientia 151 s
 defensor vinculi, animadversiones ab eo
 facienda 379, incompatibilitas munera
 301, jus appellandi a secunda sententia
 379, ejus praesentia in sessione finali 344
 delegatio, actus 27
 delegatio assistendi matrimonio 230 s, ac-
 ceptari debet 233 s, danda est determi-
 nato sacerdoti ad matrimonium deter-
 minatum 232 s, probatio 235 s
 delictum, notio 381, imputabilitas 381 s
 dementia 101
 demonstratio a conditione differt 205 s
 denuntiatio 359
 depositio judicialis metum passi 190 s
 depositiones, earum scripta redactio 322
 depositum 293 s
 desertio malitiosa, causa separationis tempo-
 raneae 258
 diffamatio 387
 diminutio valoris pecuniae 294 s
 discretio rationis matrimonio proportionata
 102 ss
 dismembratio paroeciarum 268 s
 dispensatio super impedimento matrimoniali,
 notio 45, causae 46, facultas Ordinarii
 loci eam concedendi 48 ss, ejus probatio
 50 s
 divortium semiplenum temporaneum 253 s,
 perpetuum 254 s, civile, intentio faciendi —
 134 ss
 documenta, privata 336, publica 332 s
 dolus 381 s
 domicilium, quomodo acquiritur 19, quo-
 modo amittitur 20, effectus 22
 dominium 279

domus religiosa, ejus erectio 35
donatio 292 s
dos beneficij 267
drogae, earum abusus 114 s
dubium positivum 237 s, quoad praerequisitum matrimonii est causa conditionem adponendi 203 s, solvendum in gradu appellationis 348

E

ebrietas 113
ecclesia cathedralis, administratio ejus bonorum 262
ecclesiae, oblationes in eis factae 263, earum profanatio 263
ecclesia funeraria, ejus electio 264
ecclesia, jus ad sacras functiones 262, status juridicus 262
ecclesia matrix 270
ecclesia paroecialis collegiata 31 s
ejaculatio praecox 71
elephantiasis 61
emancipatio 18
emphyteusis 297
emptio litis 309
epididymitis 68 s
epispadie 70
epistolae anonymae 307
erectio membra virilis 71
error, circa bona matrimonii 122 s, circa indissolubilitatem 139 s, circa qualitatem personae 120 s, communis 237, in persona 120 s
examen absolutum, adjectiones ei factae 322
exceptio, incompetentiae 304 s, rei judicatae 352, spolii 313, suspicionis 305 s
exclusio, boni fidei 132 s, causae 153, boni sacramenti 153
expensae judiciales 355 s
exsecutio rescripti dispensationis 51
exsecutor testamenti 284 s

F

fama, aliquam vim probandi habet 326, ejus laesio 386—389
fatalia appellationis 346
favor matrimonii 42
fideicommissum 286
fines paroeciarum 28 s
forma canonica, obligatio eam servandi 240 s, extraordinaria celebrandi matrimonium 238—240, ordinaria celebrandi matrimonium 237 ss, Tridentina 224 s
forum Apostolicum 299
fulminatio rescripti dispensationis 51
fundatio pia 297 s

G

generatio prolis, finis primarius matrimonii 42
genuinitas 333

H

habilitas conjugum accusandi matrimonii nullitatem 361 s
hereditas 284
hermaphroditismus 40
homosexualitas 73
honor, ejus laesio 386—389
hymen virginale 74, 79
hypnotismus 114
hypoplasia 61
hypospadia 70
hypotheca 293
hysteria 111

I

idoneitas ad officia ecclesiastica 26
immoralitas constitutionalis 116 s
impedimentum, affinitatis illicitae 96, consanguinitatis 95, criminis 91, ligaminis 89, publicae honestatis 97, raptus 90
imperium absolutum parentum 185 s
impotentia, notio 54, coeundi, quomodo distinguitur 59, quaenam matrimonium dirimit 59, generandi 58 s, dubia matrimonium dirimit 60, functionalis (nervosa, psychica, neurasthenica, sexualis) 60, functionalis viri 62, 71, organica (instrumentalis, anatomica, mechanica) 60, mulieris 74, viri in genere 61, penetrandi hymenem 79
incompetentia judicis 304 s
inconsummatio matrimonii 249 s, probatio in genere 250 s
indicia, metus 192 s, simulati consensus 156
indignatio parentum, objectum specificum metus reverentialis 182
infantilismus 61, 70, viri 67
inabilitas conjugum accusandi nullitatem matrimonii 362—368
injuria mutua 386
insania perfecta matrimonium dirimit 105, imperfecta 106 s
inspectio corporalis ad inconsummationem matrimonii probandam 376
instantia, ejus peremptio 315, renuntiatio 315
instituta ecclesiastica 278
intentio in clero ordinando necessaria 27 s
intentio perpetuo in loco manendi 19, non redeundi in locum domicilii 20, manendi per majorem anni partem 21
intentio habitualis matrimonium contrahentis 139, virtualis 138, interpretativa 139, non adimplendi obligationes matrimoniales 140 s, non utendi jure conjugali 142 s
interrogationes, suggestivae 321, testium 321 s
investitura 272

J

judex, actorum instructor 300, ad quem appellatur 344

jura paroecialia 33 s
jus conjugum accusandi nullitatem matrimonii 361 s
jus ad copulam 57
jus novas adducendi probations 378 s
jus quae situm a consuetudine distinguitur 320
jus praesentandi 277

L

leges matrimoniales, quaenam personae iis tenentur 43
libellus accusans matrimonii nullitatem, ejus rejectio 314
libri paroeciales 332, 334
ligamen, impedimentum 89
lis, objectum 315, pendentia 314 s
litterae credibilitatis 325 s
locatio 296 s
lucida intervalla 107 s

M

magistri in seminariis majoribus 266 s
mandatum, responsabilitas civilis ex eo orta 384 s
mandatum procuratoris 196 s
matrimonium, notio 41, fines 42, civile 242 ss, ratum et non consummatum, solutio 247 ss, senum 66 s, sovieticum 243 s, vetulæ 83 s
medici periti 331
membrum virile 61, erectibilitas 62, defec-
tus 70
mercatura clericis ac religiosis prohibita 26
metus, notio 163, „cadens in virum constan-
tem“ 169 s, gravis 168 s, juste incussus 166 s, injuste incussus 167 s, a causa libera incussus 165 s, ob quem matrimonium contrahitur 171 s, qua causa simulationis 154 s, perdurans 173 s, ratio legis matrimonium ex metu initum dirimentis 164 s, indoles metum incutientis 187 s, indoles metum patientis 186 s, probatio in genere 188 ss, indicia 192 s
metus reverentialis, notio 174 s, 179, objec-
tum specificum 181 s, causa 182 s
minae suicidii 170 s
minor, domicilium 20
modus a conditione differt 206 s
„morem genere“ parentibus 178 s
mulier excisa 80—86

N

negatio simulantis 150
Ne temere 226 s
notarius, declaratio coram eo facta 300 s
nullitas actorum 301
nullitas actus ob vitiosam versionem 310 s
nullitas sententiae 348 ss

O

oblationes in ecclesiis factae 263
obligatio ex contractu orta 289

obligatio civilis 289
oboedientia reverentialis 178 s
oeconomus religionis 35 s
officium (SCSO), competentia in causis ma-
trimonialibus 30
onanismus conjugalis, causa separationis
temporaneae 257
onus probandi 316
opinio nullitatis matrimonii 123 s
oppignoratio 293
optio in capitulis 30 s
opus naturae in generatione 55
Ordinarius, ejus potestas quoad pias volun-
tates 286, in processu criminali 358 s
ordines sub metu gravi suscepti 28
origo, locus 19

P

pactum, „in pactum deducere“ 143
parentes, eorum jura quoad matrimonia filiorum 176 s, filiae defloratae 178
parochus, in quantum habet personam standi in judicio 307, personalis 227 s, proprius 22, competens jure Tridentino 226, ejus relatio ad confraternitates 40, religiosus est sub jurisdictione Ordinarii loci 39
paroeciae, earum dismembratio 268 s
paternitas 246 s
patrocinium gratuitum 356
patronatus, notio 272 s, divisio 273, pro-
prio 276, modi originarii acquirendi jus
patronatus 274 s, modi derivati 275
pension ecclesiastica 271, renuntiatio sub
reservatione pensionis facta 27
peremptio instantiae 315
periti, eorum numerus 376 s
peritia, valor juridicus 331, in causis nulli-
tatis matrimonii ex capite impotentiae vel
inconsummationis confienda 374 s, eth-
nologica 330, scripturarum 330
peritiae discrepantes 331
peritior 331
persona moralis, notio 22, species 22 s, actus
ejus 24
piae fundationes 278
piae voluntates fidelium 281 s, potestas
Apostolicae Sedis eas mutandi 287, Ordinarii 286
possessor rei litigiosae lite contestata 315
praecedentia 24
praeparatio causae matrimonialis 324
praescriptio 280 s, modus acquirendi jus
patronatus 275, praescriptio actionis cri-
minalis 313 s, finium paroecialium 29,
jurium paroecialium 34
praesumptio 337 s, probabilis 337, juris 337,
hominis 337, violenta 337, violenta adul-
terii 255, pro publico instrumento 334,
potentiae 87, validitatis matrimonii seu
favor matrimonii 42, validi consensus rite

manifestati 124 s, quoad exclusionem boni fidei 159 s, boni prolis 157 s, boni sacramenti 160 s
preces importunae 184 s
privatio officii amovibilis 27
privilegium fori 24
probatio, conditionis 218 s, metus in genere 188 s, indicia metus 192 s, testes metus 191 s, depositio judicialis metum passi 190 s, difficultates 193 s, impotentiae 88 s, juris patronatus 276
probationes, secretae prohibitae sunt 342, suppletivae in judicio criminali admittendae sunt 359
processiones 266
processus de nullitate matrimonii, monitiones opportunae 360
procurator 196 s
promissio matrimonii qua elementum impedimenti criminis 93
promotor justitiae in processu criminali 358, ejus interventus 350, ejus munus in processu de nullitate matrimonii 301 s, ejus jus accusandi matrimonium in impedimentis natura sua publicis 368 s, natura sua non publicis 369—373
protocollum 332
publica honestas 97
publicitas concubinatus 97 s
psychosis maniaco-depressiva 110

Q

quasi-domicilium, quomodo acquiritur et amittitur 21, effectus 22, minoris 21
qualitates in compare requisitae 199 s

R

raptus, impedimentum matrimoniale 90
ratihabitio onerum majorum 28
rector ecclesiae 34 s
rejectio libelli accusantis matrimonii nullitatem 314
religiosus, ejus translatio 38
remedium concupiscentiae, finis secundarius matrimonii 42
renuntiatio, beneficii 27, instantiae 315
res judicata 351 s, causae quae numquam transeunt in rem judicatam 352 s
responsabilitas civilis personae moralis religiosae ob obligationes a religiosis contractas 37
restitutio 294
restitutio in integrum 353 ss
retractatio causae matrimonialis post duplicitem sententiam conformem 380

S

sacramentum matrimonii, exclusio dignitatis sacramentalis 137

scandalum fidelium ex causa nullitatis matrimonii orta 361
schizophrenia 110 s
scholae, jus Ecclesiae eas condendi 267
scientia, ad matrimonium ineundum requiesita 117 s, nullitatis matrimonii 123 s
secretum, testimonium de re sub secreto cognita ferendum 320
semen virile 62—67
seminatio ad ostium vaginae 78
sententia, ejus nullitas 348 ss, sententia a judice saeculari lata, ejus executio 356
separatio thori et mensae 253 s, temporanea 256 ss
sepultura ecclesiastica 263 s, jus parodi eam peragendi 264 s
sequestratio 309 s
simulatio consensus 124 ss, causa 152 s, manifestatio 143 ss, totalis 126 ss, causae 152 s, partialis 129 ss, ejus probatio in genere 147 s, conjecturis quoque probari potest 156 s, difficultates probationis 162 sodalis societatis fidelium sine votis in commune viventium 39, ejus dimissio 39
solutio 294
sponsa, domicilium 20
sponsalia 44 s
sterilitas 59, viri 65
studia clericorum in Universitatibus 25
subdelegatio ad assistendum matrimonio 235
subornatio testium 323
substitutus procuratoris 308 s
superior religiosus, quoad administrationem bonorum 36
suppletio potestatis assistendi matrimonii ab Ecclesia facta 237 s
suppletio probationum a judice facienda 306
suspicio adversus judicem 305 s

T

tempus non suspectum 318
termini quibus jurisprudentia de mentis defectibus loquitur 101
testator 284
testiculi, eorum defectus 67
testes, matrimonio assistentes 229 s, septimae manus 374
testis, ejus munus 320 s, ejus opinio 326, de scientia propria 329, de auditu ab aliis 327, 329, qualificatus 328, omni exceptione major 329, idoneus 318 s, incapax 319 s, suspectus 319 s, impubes 319, consanguineus in processibus de nullitate matrimonii 374, singularis 327, jam excussus 322 s, instructus 323, non juratus 329, vacillans 327, varius 327, jus judicis eorum numerum refrenandi 320, metus 191 s
testis peritus 376
testimonia quomodo aestimanda 324, eorum vis probativa 328 s

tituli ad latorem 26

transactio 356 s

tribunal collegiale in causis matrimoniali-
bus 300

U

ultimae voluntates 283 s

usus rationis, ejus actualis defectus 108 s,
113 s

uxor, domicilium 20

V

vagina mulieris 74, occlusa 75—78

vaginismus 86

vagus 22

validitas ordinum 28

vasectomy 68 s

vicarius cooperator 34, ejus amotio 34

vicarius foraneus 33

vicarius generalis, amotio 30

vis moralis 163

vis physica 162

23529